

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศาภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,179 คน จาก 182 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 182 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,997 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 33 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 94 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 55 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 794 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 942 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 241 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 24 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 64 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 36 คน และครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 129 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 153 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 40 คน รวม 446 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 46 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมีระดับการวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามกรอบคลุมสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 และแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการ

แก้ปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ
หลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีการค้นพบ
ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนต่อสภาพการบริหาร
จัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา พบว่า

1.1 ผู้บริหาร และครูสายผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหาร
จัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงอันดับตาม
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการเตรียมพร้อมของสถานศึกษา ด้านการ
วางแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และ
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า
ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
ปานกลาง

1.2 ด้านการเตรียมความพร้อมขอสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน
ระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อย 3 อันดับแรก คือ สร้างความตระหนักให้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชนให้เห็นความสำคัญใน
การจัดทำหลักสูตรสร้างความตระหนักให้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้เห็นความสำคัญใน
การจัดทำหลักสูตร และจัดให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำ
ความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร
พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารและ
ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับอยู่ในระดับ
มาก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3

อันดับแรก คือ ดำเนินการให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย การจัดการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งพื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมมีความชัดเจน และจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดและสรุปเป็นความรู้และแนวคิดด้วยตนเองสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระและหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน และการจัดทำเอกสาร/หลักฐานเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษาให้หลากหลายเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและชุมชน จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอตามความเหมาะสมของผู้เรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำหน้าที่แนะแนวให้แก่ผู้เรียน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศ/ กำกับ ติดตามในสถานศึกษา การจัดทำเอกสารหลักฐานการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เป็นปัจจุบัน และการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และการแต่งตั้ง

คณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านการสรุปผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นประจำ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.8 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร นำข้อมูลและปัญหาามาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาในปีต่อไป เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาดตามขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2.6 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.7 ด้านการสรุปผลการการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2.8 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพของบุคลากร ที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังนี้

4.1 ด้านการเตรียมพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาคควรดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ควรพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ควรจัดหาวิทยากรจากส่วนกลางมาให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตร ควรมีการจัดหาสื่อในการให้ความรู้แก่ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร ควรมีผู้นิเทศ ติดตามและเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตร

4.2 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ได้แก่ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ควรให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา ควรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศก่อนนำมาใช้ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ควรจัดให้มีบุคลากรที่เหมาะสมและครบทุกสาระของหลักสูตร ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรกำหนดเป้าหมายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควรวางแผนการจัดกิจกรรมในหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและยึดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่น ควรจัดทำคู่มือกำหนดแผนการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระ 8 กลุ่ม ควรวางแผนการเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมดำเนินการกำหนดแผนบริหารหลักสูตร ควรมีการจัดการประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ให้มีความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้จริง

4.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำหน้าที่แนะนำให้แก่ผู้เรียน ควรจัดสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอตามความเหมาะสมของผู้เรียน ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและชุมชน ควรระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

4.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ได้แก่ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษา ควรจัดทำเอกสารหลักฐานการนิเทศ กำกับ ติดตามให้เป็นปัจจุบัน ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศ/ กำกับ ติดตามในสถานศึกษา ควรพัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลให้มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรนำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลไปพัฒนาการบริหารหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.6 ด้านการสรุปผลการการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ควรจัดหาและจัดทำเอกสารสรุปผลให้ครอบคลุมและเพียงพอ ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้แก่บุคลากร เพื่อนำความรู้มาใช้ในการสรุปผล ควรมีการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรให้เสร็จสิ้นก่อนปิดภาคเรียนต่อไป ควรการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน

4.7 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ควรข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาเพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ควรนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ควรดำเนินการคัดเลือกโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารอย่างเหมาะสม ควรนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาในปีต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเตรียมพร้อมของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยให้มีโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร และได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำการจัดทำ

หลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา ส่วนบทบาทของครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม จัดทำแผนพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ แหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย อุ้นเจริญ (2541 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์มีปัญหาในระดับมาก ส่วนด้านเอกสารหลักสูตรและตำราเรียน ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

ตามขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีความเหมาะสมในการดำเนินงานทั้งการพัฒนาบุคลากร การมีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีความขาดแคลนทั้งในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงาน จึงส่งผลให้โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉลอง พงษ์นราทร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครู – อาจารย์โรงเรียนโดยส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และครู – อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ด้านการจัดทำเพิ่มผลงานระเบียบสะสมและด้านการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาและการรายงานผล อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพของบุคลากร ที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้านที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูใน โรงเรียนแต่ละขนาดได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา และรับนโยบายในเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเท่าเทียมกัน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานใกล้เคียงกัน จึงส่งผลให้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ มานิตย์ศิริกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบุคลากรและขนาดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพการบริหารหลักสูตรด้าน 1) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญในการสรุปผลและปรับปรุงการนำหลักสูตร ไปใช้ในสถานศึกษาให้สูงขึ้นเช่น ผู้บริหารควรให้การนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรนำข้อมูลในการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาผลการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารหลักสูตรด้านการสรุปผลให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3